

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Базецька Ганна Ігорівна,
к.е.н., доцентка, доцентка кафедри
економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Економічний аналіз діяльності підприємства» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Базецька Ганна Ігорівна – доцентка кафедри економічної теорії, кандидатка економічних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри _____

Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Економічний аналіз діяльності підприємства
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Базецька Ганна Ігорівна, к.е.н., доцентка, доцентка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 050 760 30 21
E-mail	bazana1721@gmail.com , econom_theory@ukr.net
Консультації	Понеділок – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаються теоретичні основи проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Формується система знань щодо принципів та методів проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Вивчаються методики проведення фінансового аналізу діяльності підприємства: оцінки його фінансового стану, динаміки фінансових результатів, ефективності функціонування. Розвиваються навички оцінки виробничої діяльності підприємства: застосування структурних елементів потенціалу підприємства та ефективності їхнього використання (ресурсний потенціал – основні засоби, матеріальні ресурси; кадровий потенціал тощо). Вивчаються методи оптимізації витрат підприємства та його грошових потоків за результатами проведеного економічного аналізу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Економічний аналіз діяльності підприємства» – формування системи спеціальних знань для дослідження розвитку економічної (фінансово-господарської) діяльності підприємства та забезпечення цільового управління нею.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо проведення економічного аналізу діяльності підприємства;
- набуття умінь із використання сучасного програмного забезпечення в аналітичному процесі та розуміння особливостей його використання;
- розвиток умінь з проведення аналізу фінансового стану підприємства;
- опанування інструментарію визначення рівня фінансової стійкості підприємств;
- оволодіння практичними методами аналізу виробничої діяльності підприємства;
- набуття умінь із проведення оцінки використання трудового потенціалу підприємства;
- розвиток умінь із обґрунтування доцільності використання основних засобів підприємства та визначення ефективності їхнього функціонування;
- оволодіння практичними методами оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства;

- опанування інструментарію визначення собівартості продукції та її аналізу; розвиток умінь із проведення оптимізації грошових потоків підприємства.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Економіка та фінанси підприємств», «Економічна статистика», «Бухгалтерський облік та аудит».

Кореквізити: «Міжнародний бізнес», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Бізнес-проектний аналіз».

Постреквізити: «Стратегії підприємства», «Оподаткування бізнесу», «Оцінка вартості бізнесу».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати фундаментальні знання методологічних основ економічного аналізу для оцінки ефективності діяльності підприємства;
- проаналізувати сучасне програмне забезпечення та визначити ефективність його застосування для економічного аналізу діяльності вітчизняних підприємств;
- визначити ефективність методів аналізу фінансового стану підприємства;
- проаналізувати сучасні методи визначення рівня фінансової стійкості підприємства та обрати доцільні для вітчизняних підприємств;
- спрогнозувати розвиток виробничої діяльності підприємства на основі результатів аналізу її ефективності;
- систематизувати основні методи дослідження ефективності функціонування трудового потенціалу підприємства;
- систематизувати основні напрями поліпшення використання основних засобів за рахунок виявлення особливостей їх функціонування на підприємстві;
- спрогнозувати вплив змін у використанні матеріальних ресурсів на фінансові результати діяльності підприємства;
- систематизувати основні методи дослідження процесу формування собівартості продукції та визначити найоптимальніші з них для підприємства;
- проаналізувати існуючі грошові потоки підприємства та запропонувати шляхи їх оптимізації.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1.1. Теоретичні основи економічного аналізу: сутність, предмет, об'єкти, мета, завдання, принципи, функції.		
	1.2. Методи економічного аналізу.		
2.	2. Організація аналітичної роботи на підприємстві.		

	3.1. Фінансовий аналіз як основа прийняття управлінських рішень.		
3.	3.2. Система показників для оцінки фінансового стану підприємства.	1.1. Теоретичні основи економічного аналізу: сутність, предмет, об'єкти, мета, завдання, принципи, функції. <i>Основна література: 2; 3.</i>	
	4.1. Сутність аналізу фінансового стану підприємства.		
4.	4.2. Аналіз балансу як основна складова фінансового аналізу.	1.2. Методи економічного аналізу. <i>Основна література: 2; 3.</i>	Взаємозв'язок економічного аналізу з іншими науками.
5.	5. Аналіз фінансової стійкості підприємства.	2. Організація аналітичної роботи на підприємстві. <i>Основна література: 2; 3.</i>	Організація аналітичної роботи на підприємстві із застосуванням принципів діджиталізації.
6.	6. Аналіз фінансових результатів підприємства.	3. Фінансовий аналіз та його роль у процесі прийняття управлінських рішень. <i>Основна література: 2; 4; 7.</i>	Фінансовий аналіз в системі обґрунтування та прийняття управлінських рішень.
7.	7. Аналіз виробничої діяльності підприємства.	4.1. Сутність аналізу фінансового стану підприємства. <i>Основна література: 1; 2; 4; 7.</i>	
8.	8. Аналіз використання персоналу підприємства.	4.2. Аналіз балансу як основна складова фінансового аналізу. <i>Основна література: 1; 2; 4; 7.</i>	
9.	9. Аналіз забезпечення підприємства основними засобами та ефективність їх використання.	4.3. Особливості оперативного економічного аналізу фінансового стану підприємств <i>Основна література: 2; 4; 7.</i>	Оцінка фінансового стану підприємств із використанням сучасного програмного забезпечення: основні тенденції на ринку.
10.	10. Аналіз матеріальних ресурсів підприємства та ефективності їх використання.	5.1. Сутність фінансової стійкості та фактори впливу на неї. <i>Основна література: 2; 5; 6.</i>	
		5.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. <i>Основна література: 2; 5; 6.</i>	Вплив економічної політики держави на рівень фінансової стійкості вітчизняних підприємств.

11.	11.1. Собівартість продукції та її роль у процесі ціноутворення.	6. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. <i>Основна література:</i> 4; 5; 7.	Зовнішні та внутрішні джерела фінансової інформації для проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
		Колоквіум	
12.	11.2. Аналіз витрат на виробництво за елементами та статтями.	7.1. Аналіз виробничої діяльності підприємства. <i>Основна література:</i> 4; 5; 7.	
		7.2. Аналіз асортименту продукції, ритмічності та якості виробництва. <i>Основна література:</i> 4; 5; 7.	Сучасні складності проведення аналізу виробничої діяльності підприємства.
13.	12.1. Сутність і структура надходження грошових потоків підприємства.	8. Аналіз використання персоналу підприємства. <i>Основна література:</i> 2; 7.	Дослідження ефективності використання підприємства при різних організаційних структурах управління.
		9.1. Аналіз забезпечення підприємства основними засобами. <i>Основна література:</i> 1; 7.	
14.	12.2. Аналіз грошових потоків підприємства.	9.2. Аналіз відтворення основних засобів підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 7.	
		9.3. Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 7.	Необхідність проведення аналізу ефективності використання основних засобів підприємства в сучасному бізнес-середовищі.
15.		10.1. Аналіз забезпечення підприємства матеріальними ресурсами. <i>Основна література:</i> 1; 7.	
		10.2. Оцінка ефективності використання підприємством матеріальних ресурсів. <i>Основна література:</i> 1; 7.	Особливості проведення аналізу матеріальних ресурсів на підприємствах матеріальної та нематеріальної сфер

			виробництва.
16.		11.1. Собівартість продукції та її роль у процесі ціноутворення. <i>Основна література:</i> 2; 4; 5; 7.	
		11.2. Аналіз витрат на виробництво за елементами та статтями. <i>Основна література:</i> 2; 4; 5; 7.	Сучасні методи оптимізації витрат на виробництво та реалізацію продукції.
17		12. Аналіз руху грошових коштів підприємства. <i>Основна література:</i> 1; 7.	Модель оптимізації руху грошових потоків підприємства.
		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних і бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у:

Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічний аналіз діяльності підприємства» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. Г. І. Базецька. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Базецкая А. И., Дяченко В. Л. Финансовый менеджмент: учеб. пособие. Харьков: ХНУГХ им. А. Н. Бекетова, 2017. 186 с.
2. Воронко О. С. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: «Ліра-К», 2016. 280 с.
3. Економічний аналіз: навч. посіб. / за ред. Волкової Н. А. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2015. 310 с.
4. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1260> (дата звернення 12.06.2020).
5. Микитюк В. М., Паламарчук Т. М., Русак О. П. та ін. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посіб. / за ред. В. М. Микитюка. Житомир: Рута, 2018. 440 с.
6. Отенко В. І., Іванієнко В. В., Азаренков Г. Ф. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для ВНЗ. Харків: ІНЖЕК, 2015. 339 с.
7. Черниш С. С. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.

Додаткова література

Даций О. І. та ін. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк: Біла К. О. (вид.), 2014. 235 с.

Мних Є. В. Економічний аналіз: підруч. Київ: Знання, 2011. 630 с.

Мних Є.В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підруч. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

Горлачук В. В., Коваленко О. Ю., Белінська С. М. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посіб. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 308 с.

Даций О. І. та ін. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк: Біла К. О. [вид], 2014. 235 с.

Карпенко Н. В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Київ: АПСВТ, 2014. 109 с.

Іванчук О. В., Тринька Л. Я. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. Київ: Алерта, 2013. 568 с.

Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с.

Синиця Т. В., Осьмірко І. В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Харків : ХНПУ, 2017. 184 с.

Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: практикум. Київ: «Ліра-К», 2016. 296 с.

Тринька Л. Я., Липчанська О. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. Київ: Алерта, 2013. 567 с.

Царенко О. М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу: навч. посіб. 2-е вид., випр. і доп. Київ: «Ліра-К», 2016. 240 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях, активно обговорювати кейси, мати здатність самостійно вирішувати практичні завдання та ситуаційні задачі, готувати доповіді та обговорювати результати сучасних методик проведення економічного аналізу, застосовувати сучасне програмне забезпечення та використовувати інформацію щодо результатів діяльності підприємства у відкритих джерелах інформації (мережа Інтернет). Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks academichnoyi etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економічний аналіз діяльності підприємства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів передбачає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або

експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 5, 10, 15). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 15 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться в усній формі за білетами, зміст яких містить усі питання попередніх тем, а також тести. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 15.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *залік*, оцінка за яким виставляється за результатами практичних занять та колоквіумів.

Питання для підготовки до заліку розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічний аналіз діяльності підприємства».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 15	max 15	max 15	max 20	max 20	max 15	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національно ю шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
F	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
FX	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34